

Səhiyyə sistemi tibbi sığortanın tətbiqinə hazırdır

Tibbi xidmətlərin təşkilində yeniliklər vəd edən bu sistem hələ ki bölgələrin birində pilot şəklinə həyata keçiriləcək

Azərbaycanda “İcbari tibbi sığorta haqqında” qanununun tətbiq olunmasını ölkə vətəndaşları səbirsizliklə gözləyir. Nəhayət ki, bu qanunun gələn ildən tətbiq olunması ilə vətəndaşların tibb müəssisələrində müayinə və müalicəsi xeyli dərəcədə asanlaşa bilər.

Xatırladaq ki, Azərbaycanda “İcbari tibbi sığorta haqqında” qanun hələ 1999-cu ildə qəbul olunub. 2007-ci ildə qanuna əlavə və dəyişikliklər edilib. 2008-ci ildə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi də yaradılıb. Amma aradan keçən 16 il müddətində tibbi sığorta qanunvericiliyi faktiki olaraq tətbiq edilməyindən 2008-ci ildə yaradılan Agentliyin də fəaliyyəti nəzərə çarpmayıb. Gələn ildən isə “İcbari tibbi sığorta sisteminin işə düşəcəyi görünür, gerçək olacaq. Artıq Nazirlər Kabineti yanında İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin strukturu da formalaşmaq üzrədir.

Nazirlər Kabineti yanında İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Zaur Əliyev bu yaxınlarda jurnalistlərə açıqlamasında dünya ölkələrinin qabaqcıl təcrübəsi öyrənilmədən sonra Azərbaycan üçün ən ideal modelin hazırlanacağını söyləmişdi. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan səhiyyə sistemi icbari tibbi sığortanın tətbiqinə tam hazırdır: “Hələlik pilot layihə kimi tətbiq olunacaq icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlaya bilərik. 32 min həkim və 56 mindən çox orta tibb işçisi ilə Azərbaycanın səhiyyə sistemi ölkədə icbari tibbi sığortanın tətbiqinə tam hazırdır. Hazırda iki model üzərində iş gedir. Konkret peşə sahəsi və ya hər hansı rayonda pilot layihənin tətbiqi arasında seçim aparılacaq. Prosesə ilkin olaraq dövlət tibb müəssisələrindən başlanacaq. Bu isə onlara ayrılan vəsaitlərin daha səmərəli istifadə edilməsinə şərait yaradacaq. Yeni səhiyyə sisteminə maliyyələşmə sahəsində islahatların aparılması ilə vəsaitlərin vətəndaşların tibb müəssisələrinə olan müraciətlərin əsasında ayrılması nəzərdə tutulur”.

Yeri gəlmişkən, bu yaxınlarda Baş nazirin müavini, Yeni Azərbaycan Partiyasının sədr müavini-icra katibi Əli Əhmədov jurnalistlərə açıqlamasında tibbi sığorta proqramının gələn ildən tətbiq olunacağını söyləmişdi. O bildirmişdi ki, icbari tibbi sığortanın tətbiqi üçün zəruri olan araşdırmalar aparılır ki, yaxın zamanlarda Azərbaycanda mümkün olan

qədər tibbi sığorta həyata keçirilsin: “Qarşıda böyük işlər durur. Hər şeydən əvvəl İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin strukturu formalaşmalı və fəaliyyət üçün hazır vəziyyətə gətirilməlidir. Biz çalışacağıq ki, 2016-cı il ərzində nəzərdə tutulan işlərin böyük əksəriyyəti görülsün”.

Klinik tibbi protokol nədir?

İcbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqi üçün vacib olan elementlərdən birinin - tibbi müalicə protokollarının hazırlanması artıq başa çatıb. Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə İslahatları Mərkəzində (İSİM) konkret xəstəliklər üzrə tibbi xidmətlərin şərtləri, onun icbari tibbi sığorta əsasında işlənmə mexanizmləri də müəyyənləşib.

Hazırda bütün səhiyyə müəssisələrində klinik xərclər qruplarının əsasını təşkil edən 66 saylı hesabatın elektron forması tətbiq olunur. Bu isə elektron məlumatlar bazasından səhiyyə sisteminə mövcud vəziyyətin qiymətləndirilməsi və təhlili üçün imkan yaradır. Klinik protokolları digər metodik vəsaitlərdən fərqləndirən əsas cəhət onların sübutlu təbabət prinsiplərinə əsaslanmasıdır. Müxtəlif xəstəlik növlərini əhatə edən bu tibbi sığorta protokolları sağlam yenidoğulmuş qulluqdan tutmuş “Yenidoğulmuşların ilkin reanimasiyası”, “Bronxial astma üzrə klinik tövsiyələr”, “Böyrək xəstəliyinin diaqnostika və müalicəsi”, “Ürək çatışmazlığının diaqnostika və müalicəsi”, “Uşaqlarda epilepsiya”, “Ağ ciyər vərəminin kimyəvi terapiyası” xəstəliklərində bir çox tibbi xidmət sahələrini əhatə edir.

Klinik tibbi sığorta protokolları həm də hər hansı nozologiya və ya sindrom zamanı düzgün yardım göstərilməsi ilə bağlı qərar qəbul etməkdə həkimə kömək edən tövsiyələr toplusudur. Klinik protokolların məqsədi ən son elmi tədqiqatların nəticələrini gündəlik praktikaya tətbiq etmək, tibb işçilərini pasiyentə rəşional yardım göstərməkdə kömək edəcək vəsaitlə təminatına və tibbi xidmət göstərilməsində yüksək standartlara nail olmaqdır. Klinik protokollar həkimlərə seçim imkanı verir və hər hansı klinik vəziyyətlərdə necə hərəkət etməklə bağlı istiqamətverici rol oynayır. Bu cür protokolların səmərəliliyini təmin edən əsas cəhət, onların tərtib edilməsinin sübutlu təbabət prinsiplərinə əsaslanmasıdır, yəni mövcud olan ən keyfiyyətli klinik tədqiqatların təqdim etdiyi ən etibarlı sübutlardan istifadə olunmasıdır.

Yerli şirkətlərin nümunəvi təcrübəsi

Yeri gəlmişkən, hazırda Azərbaycanda fəaliyyət göstərən iri şirkətlərin bir çoxunda tibbi sığorta sistemi tətbiq olunur. Belə şirkətlər arasında xarici kommərasiya qurumları ilə yanaşı Azərbaycanın özünün iri dövlət müəssisələri də var. Məsələn, Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) öz işçilərini icbari tibbi sığorta ilə təmin edir. Buraya açıq dənizdə, platformalarda işləyən, eləcə də neft-kimya və qaz sənayesi müəssisələrində çalışan işçilər də daxildir. Belə ki, sığortalanmış neftçilər Azərbaycanın ən müasir tibb müəssisələrində təcili və təxirəsalınmaz yardım, ambulator-poliklinik, planlı və təcili stomatoloji, stasionar, dövrü profilaktik müayinələr, hamiləliyin təqibi və doğuşa yardım, təcili vaksinasional kimi tibbi xidmətlərlə təmin olunurlar.

Bundan başqa, “bp-Azerbaijan”, “McDermott” şirkətləri və “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC də bütün işçilərini tibbi sığorta ilə təmin edib. SOCAR-da olduğu kimi, bp və “McDermott”da da işçilərin icbari sığortası məcburidir. Əks halda işəgötürən tərəf cərimələnə bilər. Həmçinin sığorta xərcləri üçün işçilərin əməkhaqqından heç bir vəsait tutulmur və bu xərclər bütünlüklə işəgötürənin öz imkanları hesabına həyata keçirilir.

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən iri şirkətlərin öz işçilərini tibbi sığorta ilə təmin etməsinin kökündə bir mühüm amil də dayanır. Daha doğrusu, bir neçə şirkətin işçilərinin sağlamlığının qeydinə qalması və onları tibbi sığorta ilə təmin etməsi əslində həmin qurumların beynəlxalq səviyyəli əməkdaşlığının şərtlərindən və qarşılıqlı öhdəliklərdən irəli gəlir. Belə ki, istər SOCAR-ın və “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” QSC-nin, istərsə də “bp-Azerbaijan” və “McDermott” şirkətlərinin fəaliyyət istiqamətləri beynəlxalq səviyyəli olduğundan bu qurumlar dünyanın tanınmış kommərasiya qurumları və nüfuzlu təşkilatlarla sıx əməkdaşlıq şəraitində işləyir. Belə bir əməkdaşlıq mühitində fəaliyyət göstərən təşkilatlar isə ilk növbədə işçilərin tibbi sığorta ilə təminatı məsələlərinə ciddi önəm verir.